

ترجمان دانش

عنوان طرح پژوهشی: بررسی عدالت در دسترسی افراد دارای ناتوانی جسمی به خدمات توانبخشی در ایران

کد اخلاق طرح: IR.USWR.REC.1399.032

دانشگاه علوم پزشکی: علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی

ایمیل ارتباطی: dr_shirazikhah2002@yahoo.com

مجری: دکتر مرضیه شیرازی خواه، دکتر عنایت‌الله همایی‌راد

مخاطب پیام: سیاستگذاران، مدیران و محققین حوزه توانبخشی

پیام اصلی طرح:

- نابرابری در دسترسی به خدمات توانبخشی در تمامی ابعاد اعم از دسترسی مالی، تردد، حمایت اجتماعی و دسترسی اطلاعاتی مشهود بود؛
- نابرابری در دسترسی به خدمات توانبخشی به سود افراد دارای ناتوانی با سطح استقلال بیشتر و در مقابل افراد با ناتوانی شدیدتر دسترسی کمتری به خدمات توانبخشی داشتند؛
- در خصوص استفاده از خدمات کاردرمانی، گفتاردرمانی و ارتوپدی نتایج نشان داد که افراد دارای ناتوانی شدیدتر و با سطح استقلال کمتر بیش‌تر از این خدمات استفاده کردند که این رخداد خوشایندی است و در ارتباط با بینایی‌سنجی و شنوایی‌شناسی نتایج برعکس و افراد با ناتوانی خفیف‌تر دسترسی بیشتری به این خدمات داشته‌اند؛
- افراد دارای ناتوانی که وضعیت مالی بهتری داشتند در ابعاد دسترسی مالی، تردد و حمایت و وضعیت بهتری داشتند ولی در بعد دسترسی اطلاعاتی این نابرابری وجود نداشت؛
- بی‌عدالتی در دسترسی به خدمات توانبخشی به نفع مردان ثروتمند است؛
- بی‌عدالتی در محرومیت با افزایش سن و تحصیلات پایین‌تر به‌ویژه زیر دیپلم گزارش شد؛
- نداشتن بیمه از دیگر عواملی بود که باعث بی‌عدالتی در محرومیت از خدمات توانبخشی در افراد دارای ناتوانی بود؛
- از نظر وضعیت اقتصادی و اجتماعی بی‌عدالتی در برخورداری از خدمات به نفع پهنه دوم به‌عنوان پهنه برخوردار (منطقه مرکزی کشور شامل: استان‌های سمنان، یزد، اصفهان، تهران، قم، البرز، قزوین و مرکزی) بود.

توصیه‌های کاربردی:

- تقویت چیدمان حکمرانی خدمات توانبخشی جهت سیاستگذاری یکپارچه و هماهنگ؛
- توزیع عادلانه تسهیلات (ساختارهای و نیروی‌های توانبخشی) با اولویت مناطق کم‌برخوردار جهت افزایش دسترسی فیزیکی به خدمات توانبخشی در افراد دارای ناتوانی؛
- توسعه پوشش خدمات بیمه‌ای و حمایتی جهت افزایش دسترسی مالی به‌ویژه در گروه‌های با وضعیت اقتصادی و اجتماعی پایین‌تر؛
- توسعه حمایت‌های اجتماعی به‌ویژه در سالمندان، زنان و افراد کم‌درآمدتر؛
- توانمندسازی افراد دارای ناتوانی و بسترسازی برای ارائه خدمات توانبخشی از راه دور.